342/17

PREZES
PROKURATORII GENERALNEJ
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
Leszek Bosek

Warszawa, 2017.09.19

KR-51-709/17/PDO
W/ 2571017

Pan
Stanisław GOGACZ
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący,

W odpowiedzi na pismo z dnia 25.07.2017 r., znak: BL-0401/60717, dotyczące zaopiniowania **projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy o księgach wieczystych i hipotece (druk senacki nr 559)**, w załączeniu przedkładam opinię Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej do przedłożonego projektu.

Z poważaniem

Wz. PREZESA
Prokuratorii Generalnej
Rzeczypospolitej Polskiej
WICEPREZES
Artur Woźnicki

Otrzymują:

1) adresat – 1 egz.,
2) a/a – 1 egz.

KR-51-709/17/PDO

Opinia do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy o księgach wieczystych i hipotece (druk senacki nr 559)

W związku z otrzymaniem do zaopiniowania *projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy o księgach wieczystych i hipotece (druk senacki nr 559)*, zauważa się, co następuje:

Celem projektowanej ustawy jest dostosowanie przepisów prawnych do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 25 października 2016 r., sygn. SK 71/13, „OTK-A" 2016, poz. 81. Trybunał orzekł, że art. 754^1 § 1 *ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego* w zakresie, w jakim odnosi się do zabezpieczenia przez obciążenie nieruchomości obowiązanego hipoteką przymusową jest niezgodny z art. 64 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji. Przepis ten w dotychczasowym brzmieniu stanowi, że jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej albo jeżeli sąd inaczej nie postanowi, zabezpieczenie udzielone według przepisów niniejszego tytułu upada po upływie dwóch miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia uwzględniającego roszczenie, które podlegało zabezpieczeniu, albo od uprawomocnienia się postanowienia o odrzuceniu apelacji lub innego środka zaskarżenia wniesionego przez obowiązanego od orzeczenia uwzględniającego roszczenie, które podlegało zabezpieczeniu. Z przepisem tym są związane art. 754^1 § 2 i 3 K.p.c., zgodnie z którymi w sprawach, w których udzielono zabezpieczenia przy zastosowaniu art. 747 pkt 1 lub 6, zabezpieczenie upada, jeżeli uprawniony w terminie miesiąca od uprawomocnienia się orzeczenia uwzględniającego roszczenie albo od uprawomocnienia się postanowienia o odrzuceniu apelacji lub innego środka zaskarżenia wniesionego przez obowiązanego od orzeczenia uwzględniającego roszczenie, które podlegało zabezpieczeniu, nie wniósł o dokonanie dalszych czynności egzekucyjnych (§ 2) na wniosek obowiązanego sąd wydaje postanowienie stwierdzające upadek zabezpieczenia w całości albo w części (§ 3).

Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 25 października 2016 r., sygn. SK 71/13 stwierdził, że ustawodawca wprowadzając w art. 754^1 § 1 K.p.c. termin, po upływie którego hipoteka przymusowa wygasa z mocy ustawy, ograniczył możliwość realizacji prawa majątkowego wierzyciela, którego wniosek stanowił podstawę ustanowienia zabezpieczenia. Zdaniem Trybunału uniezależnienie upływu tego terminu od dalszych czynności egzekucyjnych podejmowanych przez wierzyciela wręcz uniemożliwia osiągnięciu celu polegającego na udzieleniu wierzycielowi zabezpieczenia wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. Tym samym przepis ten pozornie chroni prawo majątkowe, ponieważ ustanowione zabezpieczenie staje się od razu nieskuteczne i w ten sposób podważa zaufanie wierzycieli do ustanowionego zabezpieczenia.

W pkt III.7 uzasadnienia wyroku w sprawie SK 71/13 Trybunał Konstytucyjny wskazał, że prawodawca jest obowiązany do wprowadzenia odrębnego od uregulowanego w art. 754^1 § 1 K.p.c. terminu upadku zabezpieczenia przez obciążenie nieruchomości dłużnika hipoteką przymusową albo inne rozwiązanie, które *„będzie uwzględniać specyfikę tego rodzaju zabezpieczenia pozostając zarazem niesprzeczne w szczególności z przepisami ustawy o księgach wieczystych"*.

Projektodawcy wybrali rozwiązanie, polegające na uzależnieniu upadku zabezpieczenia od niewniesienia przez uprawnionego wniosku o dokonanie dalszych czynności egzekucyjnych (zmiana art. 754^1 § 1 K.p.c. zawarta w art. 1 projektu). Przy czym zakresem projektowanej zmiany są objęte również inne niż hipoteka przymusowa sposoby zabezpieczenia (czyli zakaz zbywania

lub obciążania nieruchomości, hipoteka morska oraz zakaz zbywania spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu), które nie były objęte zakresem orzekania Trybunału Konstytucyjnego w sprawie SK 71/13, jednakże podobny cel tych sposobów zabezpieczenia uzasadnia proponowane brzmienie przepisu. Rozwiązanie takie pozwala wyeliminować zagrożenia, które wiązałyby się z uregulowaniem kwestii upadku hipoteki przymusowej na wzór art. 754^1 § 2 K.p.c. (wskazane w pkt III.5.3 uzasadnienia wyroku w sprawie SK 71/13), takie jak skrócenie terminu, w którym wierzyciel może podjąć czynności egzekucyjne w celu zapobieżenia upadkowi zabezpieczenia.

Projektowana ustawa zakłada również dodanie art. 111^2 do *ustawy o księgach wieczystych i hipotece* umożliwiającego wierzycielowi złożenia żądania przekształcenia hipoteki przymusowej ustanowionej na podstawie postanowienia sądu o udzieleniu zabezpieczenia, w hipotekę, która zabezpiecza wierzytelność stwierdzoną tytułem wykonawczym. Przy czym zmiana treści hipoteki nie może zwiększyć zakresu zaspokojenia wierzyciela z nieruchomości obciążonej, o ile osoby, którym przysługują prawa z pierwszeństwem równym lub niższym nie wyrażą na to zgody (art. 111^2 ust. 2 projektowanej ustawy).

RADCA
Prokuratorii Generalnej
Rzeczypospolitej Polskiej
Paweł Dobroczek